Մէնէ 12 ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԷՋԷՐ ՀՕ

1877 ՓԵՏՐՎԱՐ 26 ՇԻՒՄԱՆ ԻՐԹԼՈՒ

ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՄԱՐՏ 10 Նո. 3397

Մանկական Էֆքեար

ՄԻԻՆԱՏԻԻ ԷՐՇԻԵԱՍ

Մանզումէի էֆքեար սէնէտէ 300 նիւսխէ իթիպաբըյլա, գըյմէթի իսթանպոլ իչին 10 ատէտ Մէճիտիյէ օլտուղու կիպի, թաշրալար իչին տախի սէնէտէ քէզալիք 300էիւսխէ իչին բօսթա բարաբը քէնտի հիսապըմըզա օլարագ 12 ատէտ Մէճիտիյէ օլաճագ տըր։

Պիր նիւսխէսի գայիմէ հիսապըյլա 50 շէր բարաեա սաթըլմագտա տըր։

Իլանթըն պէհէր սաթբրը Վինճի տէ Ֆա 3, Շինճի տէ Ֆա 2, Յիւնճիւ վէ սայիտէ Ֆալար իչին 1ղշ. վէ իլան սըրասընա գօնուլմար եան իլանըն սաթբրը 5ղշ.

Մէքթուպ վէ սայիրէ, Դալաթատա Բէնճէնպիհ բաղարընտա վագը Նր. 41 Իրսի խանընտա կարապետ Ֆանոսեան իմինէ կէօնդէրիլէճէք տիր։

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

ՖՐԱՆՍԱ

Բարիս, 8 մարտ

Ժէնէրալ Ինեաթիէֆ պու կիւն պուրաեա վասըլ օլուպ, տիւք Տըբազա վէ բրէնս Օրլօֆա վէ գոնթ Շուվալօֆա վիզիթա վիրան։

Բարիս, 8 մարտ

Անվալը բօլիթիգըեէ հալէա պիր մէրքէզտէ տիր։

ԵՈՒՆԱՆԻՍԹԱՆ

Ադինա, 7 մարտ

Նիզամըզ օլարագ պիր ատամա թագաւիտ մասը վիրիլտիկինտէն, վէ պունու միլէթ մէճլիսի գապուլ իթմէեիպ ըէտտ իյլէտիկինտէն վիւքէլա խթիֆա իյլէտի։ Եարընը միւսիւ Գումունտուրոս խթիֆասընը վիրէճէք տիր։ Եէնի պիր հէյեթի վիւքէլա թէշքիլինէ միւսիւ Տէլի Եօրկինին մէմուր իտիլէճէկի միւհթէմէլ տիր։

Ադինա 8 մարտ

Միւսիւ Տէլի Եօրկի, եէնի պիր հէյեթի վիւքէլա թէշքիլինի գապուլ իտիպ, պու կիւն միւսիւ Զամիս իլէ միւլագաթ իթտի, իչպու միւլագաթընը նէթիճէսի պու կիճէ անլայըլաճագ տըր։

Ադինա, 9 մարտ

Եէնի հէյեթի վիւքէլա անճագ միւսիւ Տէլի Եօրկինին Ֆրրգասընտան օրաս աասլարտան իպարէթ օլաճագ տըր։ Միւսիւ Զամիս, եէնի հէյեթի վիւքէլաեը իլթիզամ իտէճէկինի պէեան իյլէտի։

Միւսիւ Թըրիգուբի, վագթ ու հալէ կէօրէ պէեանը էֆքեար իտէճէք տիր։

Բիվաեէթէ կէօրէ, եէնի գապինէթօնընը էսամիսի պու կիճէ նէզը գըլընաճագ տըր։

Ադինա 9 մարտ

Եէնի պիր հէյեթի վիւքէլա թէշքիլինէ մէմուր օլան միւսիւ Տէլի Եօրկի, վիւքէլասի սապըղընը ազլինէ եարտըմ իտէն միւսիւ Զամիս վէ Թրիգուբիսին մուավէնէթինի թալեպ իյլէմիշ տիր։ Միւսիւ Զամիս վէ Թրրիգուբիս, տօսթլարը իլէ խթիշարէտէն սօնրա գարարլարընը պու ադշամ Տէլի Եօրկիեէ թէպլիղ իտճէք տիր։

ՐՈՒՍԻԱ

Սէն-Բէթէրսպուրկ, 8 մարտ

Պուրատա գավիէն պիլտիրտիքլէրինէ կէօրէ, ժէնէրալ Ինեաթիէֆին մէմուրիեէթի սուրէթի մուսալէմէթ քեարանէտ իմիշ։

ԻՆԿԻԼԹԷՐՐԱ

Լօնտրա, 8 մարտ

Բարլամէնթօտա մըսթըր Պուրք Սէն—Բէթէրսպուրկա հէնուզ հիչ պիր ճէվապ կէօնտէրիլմէտիկինի պէեան իլէ, Ռուսիանընն թալեպի իւզերինէ, զամիմէ օլարագ իքինճի պիր թէպլիղաթընը վիրուտինէ տէկին ճէվապնամէ թէէխիր գըլընտըզը վէ թէպլիղաթը մէզքուրընը հէնուզ վիրուտա իթմէտիկի հասէպի իլէ Ինկիլթէրրա տէվլէթի թարաֆընտան Կօրչագօֆընը լայիհասընա հէնուզ ճէվապ վիրիլմէտիկինի սէբեպլէմիշ տիր։

Մըսթըր Պուրք եէնի պիր սիւալէ ճէվապէն Տէրիսաատէթ Ինկիլիզ մասլահաթկիւզարը իւզերինէ էմնիեէթի քեատիլէսի վար իսէ տէ, օրատա պիր էշշի պուլունտուրուլմասը մահզուրունու թանրեզպ, ահվալը հազրէյի ուղուն միւտտէթ տէվամ իթտիրմէք նիեէթինտէ պուլունմասընը սէբեպլէմիշ տիր։

ՍԱՐԱՖԻՑԷ

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՄԸ

Էսկ. Ռում. 25 փետր. ազշմ գը.	13	10
Էսկ. Ռում 26 փետրվ. սպկ. աչ.	13	8
Էն եիւքսէք	13	8
Էն աշաղը	13	6
Սաաթ 6 1/2	13	7

—

Իսթիդ. 63 (Մութօն) 6 0/0 Ֆ.		72
» 65 (Մութօն) 6 0/0 Ֆր.		73
» 1869 (Բինար) 6 0/0		64 1/2
» 1872 (Պոն տիւ Թրէզոր) 9 0/0		21 1/4
» 1873 (Բինար) 6 0/0		62
Ռումէլի Շըմէնտըֆէր 3 0/0		34 3/4
Ըէրօր	փր.	1
Հէվալէսիզ	փր.	1
Ադշէ Ֆայիզի 0/0		09

—

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻՑԱԹԸ

Ֆրէտի ժէնէր. 6 0/0 Լ. Օ.	30
Սօսի ժէն. 6 0/0 Լ. Ս. գր. ք.	305
Սթամպոլ Պանգասը	312
Պանգ գօմէրսիալ	
Սօսիէթէ Օթօման Լ. Ս. գ. ք.	205
Թրանզէյ 5 0/0 Ղ. գ. ք.	147 1/2
Լավրիօմ (մատէն) Ֆր. գ. ք.	61

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱԶԱՄԸ

Օսմանլը լիրասը 100 ղրշն	Ղրշ.	Փր.
Ինկիլիզ լիրասը	110	00
Ֆրանսըզ ալթունու	87	20
Բոզ	89	
Գըրմից ալթունու	51	15
Պէեազ մէճիտիյէ Ֆարգը	4	12
Մէթալիք Ֆարգը	14	
Պագըր Ֆարգը	62	
Պէշլիք Ֆարգը	12	20
Գարպօն գայմէսի գաբիք	7	35

ԳԱՑՄԷՆԻՆ ԲԻԱՑԱՍԸ

Էն եիւքսէք	161	30
Էն աշաղը	161	15
Սաաթ 6 1/2	161	25

Պագըր հիսապը իլէ, 100 ղ. ուշլուգ գայմէ, 100 ղշ.

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Վ Է

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

Բէնչէմպիհ կիւնիւ մապէյնի հիմաեունտան բասատխանէրի ամիրէյ պիր եավէրի մախսուս կէօնտէրիլէրէք, բասատխանէ թարաֆընտան ֆէնճէճ վուգու պուլան թահզըգաթ վէ մալիւմաթըն հէր կիւն պիրէր ժուրնալը եաբըլարագ, մապէյնի հիւմանունա թագտիմի, բասատխանէ միւտիւրինէ էմր ու իրատէ պուլրուլմուշ տուր։

— Ադանս Հավաս թէլէկրաֆ չիրքէթի, Խարիճիեէ նէզարէթի ճէլիլէսինտէն Բարիզ սէֆարէթի Սէնիյէսինէ կէօնտէրիլէն շու թէլէկրաֆնամէի, սէֆարէթի սէնիյէտէն ախզ իթմիշ տիր։

Տէրիսաատէթ 26 փետր.

Ժուրնալ տէ Տէպա զազէթասը փետրվար 16 նիւմէրօյու նիւսխէսինտէ, Միհհաթ բաշա հազրէթլէրինին թէպեիտինի մուճիպ օլան սպպպէրատէն պահ։ իտէրէք, միւթալաաթընը թաստիգէն, միւշարիւէյհին խապինէյի ճէլիլէտէն զաթը հազրէթի Բատիշահիեէ պէշ եիւզ պին լիրա իթասընա մուվաֆֆագաթ իթմէտիկինէ, վէ իւչ Խրիսթիան վալինին նասալը խուսուսունտա իսրար իթտիկինէ տայիր Վիէննատա թապ օլունան Բօրիթիչ Գօրէսբօնտէնց զազէթասընընն նէշը իյլէտիկի հավատիսի տախի տէլիլ կէօսթէրիեօր։

«Տէպա զազէթասընընն ախզը մալիւմաթ իյլէտիկի Վիէննա զազէթասընընն հիքաեէսի քեամիլէն պիէսա տըր։ Բէկալիք զաթը հազրէթի բատիշահինին խապինէյի ճէլիլէտէն պէշ եիւզ պին լիրա թալեպ իյլէմիշ, վէ Միհհաթ բաշանընն տախի իչպու թասավվուրու մումանաաթ իթմիշ օլուսուղու զայրը սահիհ տիր։

«Միհհաթ բաշանընն թէլիֆ իթմիշ օլտուղու իւչ Խրիսթիեան վալիսի նասալը խուսուսունա, զաթը հազրէթի Բատիշահինին մուխալիֆէթ իթտիկինին տախի գաթիէն ասլը եօգ տուր։ Բաշաեը միշարիւէյհին թէպեիտինի միւնթիճ օլան միւսալեէնէթի էֆքեարընը ասլը, զաթը Շահանէ իլէ Միհհաթ բաշանընն մագամը սատարէթ վազայիֆինի սուրէթի միւթալիֆէտէ կէօրմէլէրինտէն նէշաթ իյլէմիշ տիր։ Իչպու միւպահէնէթ, պիւյիւք մահզուրլարա վէ ասաեիշի ումումիեէմէ թէկլիֆէեէ սէպեպ օլմագ տէրէճէսինտէ քէսսի գուվվէթ իթտիկինտէն, Միհհաթ բաշանընն Տէրիսաատէթտէն թէպեիտինի իճապ իդտիրմիշ տիր։

«Ինթէ հազրգաթը մատտէ պունտան իպարէթ ղոբաղ, քէյֆիեէթին պու մէրքէզտէ օլտուղունա էեիճէ գանի օլմալը տըրլար։ Վէ Տէպանընն մալիւմաթը դայրը սահիհէ իւզերինէ միւպթէնի օլան միւթալաաթընընն քեամիլէն պիէսա օլտուղունու իսպաթ իչին, Բօլիթիչէ Գօրէսբօնտէնց թարաֆընտան նէշը ու իլան օլունան վուգուաթը թէքզիպ իթմէքլիկէ, պալէատէ պէեան իտիլէն իֆատաթ քեաֆի տիր զանն իտէրիզ։»

— Բէբիւպլիք Ֆրանսէզ նամ զազէթասընընն, կիւեա Միհհաթ բաշանընն տըր տիեէրէք, նէշը իյլէտիկի մէքթուպ, սահիհէնն քէնտիսինին օլուպ օլմատըգընը թահզըգ զըմնընտա, Մ. Լուազօն լը Ցիւգ նամ զաթ միշարիւէյհէ եազոըզը մէքթուպունա, Բարի ժուրնալտա միւնասէրիճաթընը թասհիհ վէ թէքզիպ իտէպիլիրսինիզ։» ՄԻՏՀԱԹ

— Թէլէկրաֆ վէ բոսթա մէմուրլարընի մասչլարընընն, պունտան սօնրա դայիմէ ադշէ իլէ վերիլէճէկինի, էվվէլքի կիւնքի նիսխէսիզտէ Լ. Թիւրքիտէն ալտարագ պէեան իթմիշ իսկը։

Մուավխարէն ալտըզընընզ մալիւմաթա նէզարէն, կէրէք Տէրիսաատէթ վէ կէրէք թաշրա թէլէկրաֆ Ֆրանսըզ մէմուրլարը, մագամը նէզարէթէ թէլէկրաֆլար քէշիտէսիյէ, պու գարարա գարշը բրօթէսթօ իտէրէք, գարարը մէզպուր կէրի ալընմասընը հալտէ իլէրինի թաթիլ իտէճէքլէրինի գաթիէն պէեան իթտիքլէրի կիպի, 180 իմզաեը հավի պիր գըթա տախի խթիտա գալէմէ ալարագ, սատրազամ հազրէթլէրինէ թագտիմ իթմիյէր, վէ չիմտի քէյֆիեէթ Շուրայի տէվլէթէ հավալէ օլունմուշ։ վէ եէնի պիր գարար վիրիլինճէյ տէկին, իլէրինէ տէվամ իթմէլէրի, ճապի նէզարէթտէն պէեան գըլընմըշ տըր։

— Պաղը զազէթալարընը բիվաեէթինէ պագըլըր խէ, Սըրպ մէմուրլարը պիր դաշ կիւն սահա Տէրիսաատէթտէ իգամէթ իտճէքլէր իմիշ։ Բէրթէվ էֆէնտի տախի ֆէրմանը ալիշանը համիլէն տիւն հարէքէթ իտճէք իսի։

— Տէրիսաատէթ Բուսիա սէֆարէթխանէսի պաշ քեաթիպի Մ. Պազիլ, Օտեսաեա միւթէվէճիհէն բէնչէնպիհ կիւնիւ Տէրիսաատէթտէն հարէքէթ իթմիշ տիր։

— Սըրպիսթան մէմուրլարը կէշէնբէնչէնպիհ կիւնիւ Բուսիա բաթրիքխանէսինէ կիտէրէք, բաթրիգ էֆէնտի հազրէթլէրինէ միւլագաթ իթմիշլէր տիր։

— Տէրիսաատէթ Ֆիլիպէնկ սէֆարէթխանէսինէ մախսուս օլարագ, պու քէրրէ Ֆիլիպէնք տէվլէթի թարաֆընտան պիր վաբոր կէօնտէրիլմիշ տիր։

— Զըրհլը սոնանմայի հիւմանունտան եը պահրիեէ իհրա իթմէք իւզրէ, տիւքի կիւն Մարմարա ատասընա տօղրու կիթմիշ տիր։

— Պու սապահ սաաթ իչ բատտէլինտէ Թօրխանէտէ Տէֆթէրտար եօղուշու իւզերինտէ վագը Ամբընճը յոայիրէ խասթախանէսինտէն հէր նասընընա հարիգ գուհուր իտէրէք, եալընըզ խասթախանէնին տէրուունի միւհթէրէք օլմագլա պասընընընմըշ տըր։

— Սէյհան ըրմաղընընն թաշրասընտան Ատանատա վուգուա կէլէն խասարաթ, էեալէթի մէզքիրուն բէյի զազէթասընընն պիլտիրտիկինտէն զիեատէ պուլունմուշ տուր։

Խուսուսի մալիւմաթլարա կէօրէ, վագը օլան զարար բէք զիեատէճէ իմիշ։ չէօյլէ քի, պէշ եիւզտէն զիեատէ էվ եըգըլըպ պիր չօղ խանէ տէ ապ չօղ զէտէլէնմիշ տիր։ Թէլէֆ օլան աղնամ վէ սըղըր վէ պու միսիլու հայվանաթընն մըղտարը պինտէն զիեատէ տիր։ Փետրվարընն 17սինէ գատար օն տանէ ինան նաչը պուլունմուշ օլուպ, պունուն մըղտարը էլլիսէն զիեատէ տիր տէյի թահմին օլունուեօր։ Ըրմաղընն սէվահիլինտէ ճէմ իսիլէն քէրէսթէլէր, բամուգ վէ զախիրէ վէ մահսուլաթը սայիրէ տօղուսու մաղազալարը սէլ ալընպ կէօթիւրմիւշ վէ մալլէրին պէօյիւք գըսմը զէտէլէնմիշ տիր։

Էքինլէրին խարապ օլմասընտան հասըլ օլան զարարը տախի հիսապա պարագ, ճէման 100 պին լիրալըգ խասարաթ վուղու պուլմուշ տուր։

Ատանընն հիքիմէթի մահէլլիէսի, Միսիս դագասընտան տախի բէք ֆէնա խապէրլէր ալմըշ տըր, չէօյլէ քի, Բիրամոս նէհրի տախի ճօղուպ թէքմիլ դագասը խարապ իթմիշ տիր։

Իչպու ֆուրթունա էսնասընտա պիրի թիպիա վէ տիֆէրի Ավսթրիա սանճաղընը համի։ օլարագ իքի եէլքէն կէմիսի դարաեա տիւշիպ բարչա բարչա օլմուշ իսկ տէ թայիֆէլէրի զուրթուլմուշ տուր։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Դարձեալ Միտհատ փաշան.—Պատերազմի երկիւղներ.—Իտալական փոփոխամտութիւնք.—Իտալացւոց համար Հիւանդանոց և բանտ ի Կ. Պոլիս.—Նոր վային հրէշ մը.—Հասարակաց թանգարանք Միացեալ-Նահանգաց մէջ.—Տեղեկագիր Հասուն գերապայծառի առ Պիոս Թ.

—

Հռովմ, 26 Փետրվ. 1877

. . . Խմբագիր,

Իտալական լրագրութիւնը տակաւին զբաղած է պաշտօնազուրկ Միտհատ փաշայի վրայ ամեն օր երկար յօդուածներ գրելու և տեղեկութիւններ տալու, և ինչպէս այս երկրի՝ նոյնպէս և Անգղիոյ և Աւստրիոյ շատ մը լրագիրները նորա տարողանդը ու ձիրքը գովելով 'ի մօտոյ Պոլիս վերադառնալուն վրայ գուշակութիւններ կ'ընեն։ Թէ մինչև ո՞ր աստիճան հաւանականութիւնք և ստուգութիւնք կան այս լրագրաց տուած տեղեկութեանց մէջ չգիտեմ, սա գիտեմ և կը տեսնեմ միայն որ՝ Միտհատ փաշան իր Եպարքոսական բարձր իշխանութիւնը վարած օրերուն մէջ ո՛չ այնքան իր անունը ծանօթացած էր Եւրոպացւոց և ո՛չ այնքան համակրական ցոյցեր և գովեստներ ընդունած էր որչափ հիմայ իր աքսորի մէջ յ'Իտալիա։ Մի խօսքով Միտհատ փաշան այս երկրի օրուան «Լիոնն» է եղած ինչպէս կ'ըսեն Գաղղիացիք. ո՛ւր երթաս, ո՛ւր մտնես ելնես անոր անունը կը լսես։

Նափոլիի մէջ Միտհատ փաշայի բնակած տունը «Փաչա դարուսի» դարձած է, ամեն օր իրեն այցելութիւն ընող երևելի անձանց և լրագրապետաց հաշիւը չ'կայ, իր ամեն մէկ խօսքերը, իւրաքանչիւր շարժումը, ինչ հագած ըլլալը, ի՞նչ ուտելը իսկոյն լրագիրները կարդալով կ'իմանաս։ Անգղիայէն և Գաղղիայէն բազմաթիւ հրաւերներ ստացած է որ գնայ փարիզ կամ Լօնտոն բնակելու, բայց ինքը մայրաքաղաքներէ հեռու կ'ուզէ մնալ։ Իր պարապմունքներուն մէջ տերութեան դիւանները և դեսպանատունքներ ընդունելութեանց, գանձային հաշուակալութեանց և թաղապետական վարչութեանց կերպերուն վրայ տեղեկութիւններ հաւաքելով գրի կ'առնէ։ Լրագրաց միոյն ամսոյս 21-ին գրածին նայելով վահան էֆէնտին «Բրօվանս» շոգենաւով Նափոլի հանդիպեր և Միտհատ փաշայի հետ առանձինն երկար տեսակցութիւն ըներ է Գաղղիա չգնացած։

Ես լրագրաց մէջ կարդացի այն նամակը՝ որ Միտհատ փաշա իր անկումէն մի օր առաջ Վեհ. Սուլթանին գրեր էր։ Իրաւ որ այս նամակի ոճը խիստ կծու և անվայելուչ է և չունի այն յարգական եղանակը որ հասարակօրէն վեհապետաց ուղղեալ գրուածոց մէջ կը գործածուի, և իմ կարծեօք ամեն բանէ առաւել այս նամակն է եղած Միտհատ փաշայի անկման գլխաւոր պատճառ։ Կ'երևի որ Միտհատ փաշան այն նամակը գրելու ատեն չէ յիշեր նաև անուանի Թալեյրանի ըսածը. «Սիւրթու բա թռօ տը զէլ։»

Տաճկաստանի և Ռուսաստանի մէջ պատերազմը բացուելու հաւանականութիւնը երթալով հաստատութիւն կը գտնէ այս տեղ, և առ հասարակ Եւրոպական երևելի թերթերը անհնար կը տեսնեն որ Ռուսիա այնչափ պատրաստութիւններ ընելէ և այնչափ յառաջ նետուելէ վերջը յետս քաշուի և Տաճկաստանը խաղաղ թողու։

Միւս կողմանէ Հելլասայէն եկած լուրերն ալ այնպէս ցոյց կուտան որ Յունաստան կռուելարութիւնը ևս Տաճկաստանի հետ աւրուելու վրայ է։ Ամսոյս 21-ին՝ Հելլենական խորհրդարանի մէջ գինուորագրութեան օրինաց վրայ եղած վիճաբանութեանց առթիւ՝ Պ. Քօմնուրոս ասխօսքերը ըսած է.

«Պարտիմք պատրաստ ըլլալ առաջիկայ «Մայիս ամսոյ համար։ Դուք պարտաւոր «էք զոհողութիւններ ընել, ինչու որ մեր «պատիւը կրնայ վնասուիլ ինչպէս եղաւ «1868-ին։ Մեք պարտաւոր ենք ապահո«վել և հաստատ պահել մեր իրաւունքնե«րը։ Մեք չ'ենք փափաքիր նոր երկիրներ «ստիրադեալելու, բայց չ'ենք ուզեր որ մե«զի Խորատագցիներէն և Սերսիայէն ալ «աւելի պակաս հաշուեն։ Չ'ենք կարող նե«րել օտարաց որ ըսեն թէ՝ մեր ճօռմի թա«գաւորը ծանուցագրեր գրելէ ուրիշ բան «չկարէր ընել։ Հայրենեաց գաղաբարը՝ զո«հողութեան գաղարար է։»

Այս խօսքերը կարդալէ յետոյ եթէ յիշելու ըլլանք որ Ինկնաթիէվ զօրապետը Ռուսաստան դառնալու ատենը Յունաստան հանդիպելով երկար տեսակցութիւններ ունեցած էր Հելլենական կառավարութեան անդամոց հետ, կրնանք առանց դժուարութեան հետևցնել որ Ռուսիոյ պատերազմի մոտած օրը Յունաստանը ևս զէնք պիտի քաշէ Տաճկաստանի դէմ։ Ըսել է որ Սերպիոյ և Խարատաղի հետ ըլլալիք հաշտութիւնները մեծ պատերազմի մը վտանգը չ'պիտի կարողանան հեռացնել։

Արևելքի գործերը՝ Եւրոպիոյ մէջ ամենէն աւելի Իտալական երկիրներու առևտրոց վնաս հասուցին։ Այս կողմերը ամեն մարդ ապագայի վրայ անհաստատ ըլլալով իր առևտրական գործողութիւնները սահմանափակելու և կարճեցնելու վրայ է. գործքերը ընդհանրապէս դադրած, ստորին և միջակ կարգի ժողովրդոց մէջ խեղճութիւնը սկսած է տիրել։

Իտալացիք՝ որ անցեալ տարի Ռուսիոյ կողմը բռնած՝ Սերպիացւոց, Խարատաղոց և Բուլղարեան ապստամբաց համակիր էին և Օսմանեանց հակակիր, այժմ բոլորովին անոր հակառակն եղած են։ Այսօր իրենց համակրութիւնը բոլորովին Օսմանեանց համար է, և Ռուսիոյ դէմ կը խօսին և կը գրեն։ Այս փոփոխութիւնը շատ զարմանալի է երբ կը յիշեմ թէ Իտալացիք անցեալ տարի ի՞նչ սաստիկ «չարլաթանական» տաքութիւններով լրագիրներու և Միթինկներու մէջ Տաճկաստանի դէմ կրակ ու բոց կ'արձակէին և ամեն քաղաքաց մէջ Մասնաժողովներ կը հիմնէին Հերսէքի և Պուլկարիոյ ապստամբաց համար դրամական նպաստներ հաւաքելու և հասցնելու համար։ Այսօր ո՛չ Միթինկ կը տեսնես, ո՛չ Մասնաժողով և ո՛չ ստակ մը տուող, տարուածներն ալ ո՛վ գիտէ ո՛վ կուլ տուաւ, հարիւրներն ալ՝ ինչ եղան՝ կորսուեցան՝ շատ ճարպիկ են։

Անցնինք քիչ մ'ալ ուրիշ բաներու վրայ խօսիլ։

Իտալական Վերակոյտը և Երեսփոխանաց խորհրդարանը այս օրերս որոշեցին իրենց ազգային հիւանդանոց մը և հիւպատոսական բանտ մը հաստատել Կ. Պոլսոյ մէջ ուր Իտալական դաղթականութիւնը օր օրի մեծնալու վրայ է։

Նափոլիի լրագիրները ասկից մի քանի օր առաջ Թարենթոյի ծովածոցին մէջ բռնուած ծովային ահռելի գազանի մը վրայօք սա հետաքրքրական տեղեկութիւնները կուտան.

Բռնուած կենդանին Լատիներէն «Պալանէա Միսթիչէթուս» ըսուած Մեծ Ովկիանոսի մէջ ապրող հսկայական Պալենայի տեսակին կը վերաբերի որ մինչև հիմայ Միջերկրականի մէջ չէ տեսնուած։ Թարենթոյի ծովածոցի մէջ պատահածը՝ ըստ ասուածեան գիտնոց նորածին և էգ է եղեր, և այնպէս կը կարծէին որ այս ձմեռուայ պատահած ուժգին մրրիկներու պատճառաւ իր մորմէն հեռանալով դէպ 'ի հիւսիսային ծովերը քշուէր և անկից Ճիպրալթարի նեղուցէն անցնելով եկեր Թարենթոյի ծովածոցն ինկեր է։

Այս «նորածին երեխան» բռնելու համար կռնակին յիսուն գնտակ քաշեր են հրացանով, փորին տակէն եօթն անդամ «թօրբեթօ» պայթեցուցեր են յորոց մինը տակն ու վրայ ըներ է զայն, և չէ մեռած։ Յետոյ օլակաձև հատոր պարաններ նետեր են մէջքն անցնելու, սխմելու և քաշելու համար, այս պարաններէն շատերը կտոր կտոր եղեր են, և հազիւ հաղ մեծ աշխատութիւններէ յետոյ յաջողէր են ուրիշ հատոր պարաններու մէջ սխմել և մի աներկիւղ նաւատի ծովը նետուելով դացեր կողքէն և վզէն կապնի բուռն հարուածներով զարնել և ճեղքել, այսու ամենայնիւ դարձեալ երկար ատեն ողջ մնացեր է։ Իր չունչը սպառած միջոցին այնպէս իր բերանը կը բանայ ու կը գոցէ և այնպէս ուժով կ'երերցնէ եղեր իր պոչը որ լրագիրք մեծ բարեբաղդութիւն կը համարեն ծովեզերքն եղող անձանց անվնաս ազատելնին։

Ահաւասիկ այս «երեխային» չափը ու ծանրութիւնը։ — Ամբողջ ծանրութիւն 12 տակառաչափ, ըսել է 9360 հօխայ. երկարութիւն 12 մէթրօ, մեջքին լայնքը 6 1/2 մէթրօ. գլխուն երկարութիւնը 2 1/2 մէթրօ, լեզուին երկարութիւնը 2 մէթրօ և գլխուն ծանրութիւնը 2 կենդինար։—Սիրտը հանելով ուղած են «խապիրիթօյի» մէջ պահել, հազիւ կրցեր են «բեթրօլի» մեծ տակառի մը մէջ մոցնել և 350 լիթրօ «խապիրիթօ» պէտք եղեր է։—Կռնակի ոսկորը առանձինն բաժ ելով 36 մարդ հազիւ կըրցած են չալկել և տանիլ։—Ի՞նչ կ'ըսէք այս մօրաղուրկ որբ «երեխային»։

Ահագին թուանշաններէ ուրիշ ահագին թուանշաններու անցնինք որ աւելի յարմար են մեզ գի՛տնալ։—Լրագիր մը Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգաց մէջ գտնուած հասարակաց թանգարաններու վիճակագրութիւնը կ'ըսէ որոյ համաձայն՝ 3647 թանգարան կայ եղեր այն երկրի մէջ և ասոնք մեկանց 12,276,964 այլ և այլ գըրեանք կը պարունակեն։ Միայն Նոր-Եօրքի մէջ 122 հասարակաց թանգարաններ կան և այս միջոցիս Լընօքս անուն Ամերիկացի մը ամբողջ սպիտակ մարմարիոնէ նոր թանգարան մը շինել կուտայ եղեր 200 ոտք երկայնութեամբ և 125 ոտք լայնութեամբ որ 300,000 գիրք պիտի պարունակէ և այս շինութեան համար՝ Լընօքսը երկու միլիոն և ուրիշ մը մէկ ու կէս միլիոն լիրա շնորհած են։ Նոյն քաղաքը դարձեալ Ասթոր անուն մէկը թանգարան մը շիներ և 3,866,680 լիրա իր քսակէն ծախք ըներ է։ Պալթիմորի մէջ կայ եղեր նաև թանգարան մը որոյ համար 7 միլիոն լիրա ծախք գացեր է։

Ասոնք կարդալէ յետոյ՝ ալի՞նչպէս զարմանալու չէ մեր ազգային այն ինչ մէկ լրագրին վրայ, որ Ազգային Սահմանադրութեան խօսքը ըրած առեն միշտ Հայքս Ամերիկացւոց հետ կը բաղդատէ։

Ազգային լուր մ'ալ և վերջացնեմ նամակս։

Ռուսական հրամանատարութեան ներքին գաղիական թերթը իր երկու օր առաջ ելած թուով կը ծանուցանէ թէ՝ գերապայծառ Հասունը իր Պոլիս վերադարձած օրէն ցարդ Վեհ. Սուլթանի նախարարաց հետ ի՞նչ բանակցութիւնք որ ունեցած է, այս օրերս առանձին Տեղեկագրով յայտներ է Պիոս Թ. քահանայապետին։ Ըստ յիշեալ լրագրոյ՝ գերապայծառ Հասունը իր տեղեկագրին մէջ գովութեամբ խօսելով Բ. Դրան նախարարաց հանդ՝ ըսեր է թէ առջի բերան նոքա անվստահ կերպով շարժեր են իրեն դէմ կասկածելով որ իր վերադարձը նոր նախարարութեան գլխու ցաւեր յարուցանելու նպատակաւ է։

Հասուն գերապայծառը Մեծ Եպարքոսին ծրագիր մը ներկայացնելով Հակահասունեանց ձեռքն անցած եկեղեցիքը և նոցա ստացուածոցը եկամուտները պահանջեր է որ իրեն յանձնուին, և իր այս առաջարկութիւնքը Միտհատ փաշան անփոփոխ ընդունելով՝ եթէ չփոխվեր պիտի ստորագրէ լմնայ ելեր։

Նոր Եպարքոսը քիչ մը դժուարութիւններ թէև յարուցեր է, բայց Պապական իշխանութեան հետ վերստին ուղղակի յարաբերութիւններ հաստատելու բաղձանք ցոյց տուեր է եղեր, և եթէ Գեր. Հասունի առաջարկութիւնքը այժմեան Մեծ Եպարքոսն ալ ընդունի և ստորագրէ, այն ատեն ինքը Գեր. Հասուն անձամբ Հռովմ գալով Պիոս Թ.-ին պիտի մատուցանէ եղեր 'ի վաւերացումն։

Այս լուրերն մինչև ո՞ր աստիճան ճիշդ են և ստոյգ, դուք Պոլսոյ մէջ 'ի հարկէ մեզնից լաւ կրնաք տեղեկանալ։ Ըստ իս եթէ «Իթալիա» տուած լուրերուն մէջ աչքի զարնելու կէտ մը կայ՝ այն է թէ Հասուն գերապայծառի ըրած առաջարկութիւնները մի միայն Հակակողման ձեռքն եղած եկեղեցեաց և նոցա ստացուածոցը կը վերաբերին, և ո՛չ պառակտեալ մասանց միութեան, ուստի ես շատ կը փափաքէի տեղեկանալ թէ այն Հակահասունեան ըսուած մասը առանց եկեղեցւոյ մնալով ի՞նչ պիտի ընեն . . .

Ձեր

Յ. Հովսեփեան

ԻԶՄԻՏ ԳԱՐԻՑԷԼԷՐԻ

Իզմիտ գարիեէլէրինտէն պաղբլարընտա, ֆագբրլբգտան նաչի, եիւզլէրճէ քէսանընն տիւչարը սէֆալէթ օլտուգլարընը պիլտիրտիկիմիզ կիպի, զէվաթը համիյէթ քեարան թարաֆընտան հիմմէթ օլունան իեանէլէր իլէ, բէյ տէր բէյ էթմէք վէ բարա եէթիշտիրտիկիմիզի տախի, մա թէչէքքիւրի ազիմ պիլտիրմիշիզ տիր։

«Թօգ օլան, աճըն հալինտէն պիլէմէզ» ֆէհֆասընճա, վագաա պաղը քիմէնէլէրին, չու սէֆալէթի պիչարէկեանընն եալընը թէնպէլիկինէ, վէ եախօտ քէօյլիւ եայդարասընա համի իտէրէք, էնվայի մանէալար վիրտիքլէրի, մա թէէսսիւֆ մէսմուիմիզ օլմուշ տուր, հաչպուքի, հադբգաթի հալ էօյլէ տէյել տիր, վէ նասըլ քի չու աթիտէքի պու տէֆա ալմըշ օլտուղումուզ պիր գըթա տիյսուզան մէքթուպ, սէօյլէտիկիմիզի քեամիլէն թաստիգ էյլէմէքտէ օլտուղունտան, այնէն տէրճինի միւնասիպ կէօրմիւշիւզ տիր։

Էհալիմիզտէ թէնպէլիք պուլունտուղունու, վագաա պիզ տախի իգրար իտէրիզ. վէ հաթթա, օլ պապտէ, էն զիեատէ սիթէմ վէ թէչէքքի իտէնտէ, հէրքէստէն զիեատէ պիզ օլմուշուզտուր տիսէք ճայիզ տիր. վէ պու թէնպէլիք եալընըզ քէօյլիւլէրիմիզտէ օլմաեբզ, իլա ումում վէ հէր սընքֆ էհալիմիզի շամիլ տիր. ֆագաթ, չու տախի սահիհ տիր քի, եըլտան եըլա, վէ վագըթտան վագըթա պիւյիւք ֆարգ վար տըր. զաթէն պու սէնէ պինլէրճէ լիրալըգ սէրմայէ սահիպլէրինին պիյէ, ագչէ տարլըզը չէքտիքլէրի, վէ հալէրինտէն թէչէքքի իյլէտարքլէրը հալտէ, գիւնտէ գաղանըգ վէ կիւնտէ եէյլէն ֆուգարանընը, տիւչարը զարուրէթ օլմասընա ինանմամագլըգտա նէ՞ մանէա վար տըր, մէկէրչի քէօյլիւլէրին տիւչարը զարուրէթ վէ սէֆալէթ օլմագլըգը, թապիաթընն խարիճինտէ՞ն մի տիր, եօգսա, քէօյլիւլէր տիւչարը զարուրէթ օլտուգլարընտա, էօթէտէ պէրուտէ, միւրաճաաթ իտիպ տէ, ֆահիշ ֆայիզ իլէ օլսուն, պանգալար վէ իմտատ ու մուավէնէթ սանտըգլարը մը վար տըր։ Էյլէ քիմէնէլէրին դիւիմիէրինի, հայտէ պիր տագբգա իչին գապուլ իտէլիմ, լաքին սալթ պունուն իլէ հադբգաթի հալ անպաշըմիշ օլո՞ւրմու. վէ մէկէրչի եայդարա օլմուշ օլմասը իհթիմալտէն օլտուղու կիպի, եայդարա օլմամասը տախի իհթիմալտէն տիր տէյի տիւչունմէքքիք պօրճ տէյի՞լ մի տիր. վէ պու զաթլար մէկէրչի քէնտի վիճտանլարընը բահաթ իթտիրմէք իչին, պիր քէրրէ մերա. վէ ինսաֆ իտիպ տէ թէֆթիշ վէ թահգբգ իթմիշլէ՞ր մի տիր. պիզ եէմին իտէրէք սէօյլէրիզ քի, էօյլէ ատամլար, տէյիլ պաշգա կիւնա չայբշմազլըգա, իլա, լիսանէն պերինտէն սիւալ իտիպ տէ մարիւմաթ իսթէմէքլիկէ պիլէ թէնէզզիւլ իթմէղլէր, չիւնքի, մաղալլահ, էկէր սահիհ օլտուղունու անլարլար իսկ, հիչ տէյիլ իսկ ութանտրգլարընտան պիր գաշ գուրուշ իեանէ վէրմէքլիկէ մէճպուր օրուրլար տէյի դօրգարլար։

Հէման պիզ տուա իթմէլիմիզ քի, ճէնապը Հազգ. հիչ պիր վագըթտա, վէ հիչ պիր եէրտէ, զամիր ու զիմմէթ, ըրգգաթ ու չէֆգաթ սահիպի վէ համիյյէթքեար զաթլարը էքսիք իթմէսին, եօգսա, էկէր ֆուգարալար, էյլէ տույզուսուզ, վէ պատիհալա

ՄԱՍ Գ.

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԵԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

1877 փետր. 23 Երկուշաբթի

Թիւ

ՎԱՍԵԺՎՍՂ ԶՎԶՎԺՆԵՍՎՆՈՍ ՆՏ ՎԺՄՈՍ

Հայ ազգի Հոլոքաստը Հեղինակաց Հանրագիտարանում

Ինչպէս գրեցինք մեր նախորդ թուում, Հոլոքաստի Հեղինակաց Հանրագիտարանի Հրատարակութիւնը սկսուեցաւ Հոկտեմբերի 1-ին։ Ինչպէս գրեցինք, Հանրագիտարանը Հրատարակուում է Հոլոքաստի Հեղինակաց Հանրագիտարանի Հրատարակչատան կողմից։ Հանրագիտարանի Հրատարակչատան տնօրէն է Հանդիսանում Հոլոքաստի Հեղինակաց Հանրագիտարանի Հրատարակչատան տնօրէն Հանդիսացող

«Մէմալիքի մահրուսէյի խարապ, վէ արզ իթտիկիմիզ թէքլիֆաթը գապուլ իթմէտիկի հալտե քէնտիսինի թէէտիպ իյլէմէքլիկի թէհտիտ իտէպիլիրիզ։

«Տէվլէթի միւշարիլէյհաբը գօրգուլթմագ վէ եա թէէտիպ իյլէմէք իչին Պօղազ իչինէ պիր տօնանմա սօգմագ վէ եախօտ Իսթանպօլ։ Եագմագտան գօլայ պիր թարիգ կէօրմէմ. ֆագաթ շունու տա իգրար իտէրիմ \քի պէնճէ պէօյլէ պիր թէշէպպուս թէհլիքէտէն խալի տէյիլ տիր։

«Իսթանպօլը աթեշէ վէրիպ եագմամզտա նէ՞ իթմիշ օլուրզ։ Օթուզ միլեօն մզգտարը պիր խալգը պիր նէվի հիւանի նիզամ իւզրէ սագլամագտա օլան պիր տէվլէթի տէվիրմիշ օլուրզ։ Մէզքիւր 30 միլեօն էհալիյի իտարէ իթմէք մէսուլիէթինի իւզէրինիզէ ալմագ իսթէ՞րմիսինիզ։ Պու մէսուլիէթ ղայէթ աղըր պիր մէսուլիէթ տիր։

«Պունա ճէվապ օլարագ տիկէր պիր ուսուլ իլէ հարէքէթ օլունապիլիր տէնիլիեօր։ Տէեօրլար քի տօնանմամզ Իսթանպօլ էօնիւնէ կէլտիկինտէ Թիւրքլէր անիտէ իսթէտիկիմիզի եաբմաեա բազի օլուրլար։ Հաթթա պազը քիմէնէլէր էօյլէ զանն իտիեօրլար քի ալթը տէվլէթլէր ճէպր իսթիմալ իտճէքլէրինի պիտիրիր պիտիրմէզ, Թիւրքլէր թէքլիֆաթըմզը գապուլ իտէրլէր։ Իսթանպօլա կիթմէզտէն էվվէլ պունու սէօյլէտիլէր իտի։ Պու խուսուստա պէն հէր վագթ շիպհէլի պուլունմուշում, եանի, տէվլէթլէր պէյնինտէ օլան միշքիլաթ բէք ազիմ օլտուղունտան, օլ պապտէ իթթիֆագ հասբլ օլմասընա ինանմազ իտիմ։ Ֆագաթ պունունլա պէրապէր, 1854 վէ 1856 սէնէսի բօլիթիգամզը թէրքիպ իյլէեէն այնի սէպէպլէրտէն տօլաեը, Թիւրքլէրէ, պուլունտուղլարը հալի պիր էյիճէ անլաթմագ իչին գօնֆէրանսա մուրախաս կէօնտէրմէք ինկիլթէրրա տէվլէթինին վազիֆէսինտէն իտի։

«Թիւրքլէր թէհտիտաթտան գօրգարագ, վէ գէ օլան թէքլիֆաթը գապուլ իթտիքլէրի հալտե մուվաֆֆագէեթի միւհթէմէլ ատտ օլունան պիր բօլիթիգաեա միւշթէրէք օլմագլըզը ըէտտ իթտիմ, տէյիլ քի Օսմանլըլար զաեէթ ինկիտ պիր միլլէթ օլտուգլարը իչին, իլլա, վագը օլան թէքլիֆլէրի գապուլ իթմէք, Թիւրքիանը սաատէթի հալինտէ էն զիեատ մէնֆաաթլարը օլանլարը էլինտէ օլմատըզը իչին։ Մէմալիքի մէզքիւրուն հիւքիւմէթ վէ իտարէսի, անճագ Սուլթանը գուվվէթ ու իգթիտարընա թապի պուլունմագտա տըր։ Թիւրքիատա նէ քիպարզատէ նէ միլքի իտարէ իտէր թագըմ նէ հիւքիւմէթի ավամ վէ նէ տէ ուսուլու մէշրուութա իւզրէ հիւքիւմէթ վար տըր. անճագ ինքի չէյ վար տըր, եանի մէզհէպ իլէ Ղուլթան։ Սուլթանը գուվվէթ վէ գուտրէթի էօյլէ պիր չէյ տիր քի թէֆէրրուաթըյա թահթը միւպահասաեա ալընամազ. ֆագաթ շուրասը աշիքեար տըր քի, իսթիլալ ֆըրգասը մարիֆէթիյլէ պիր գաչ այ զարֆլնտա խալլ օլունան սուլթանլար եէրինէ կէչէն պիր սուլթան սէլէֆլէրինին քէֆաֆֆէյի իմթիեազաթ վէ թէքմիլ իսթիգլալիեէթինէ սահիպ օլամազ։ Մէզհէպ իսէ, մէզքիւր իսթիլալարա զիեատէսիյլէ մէսուլ օլան պիր թագըմ ատամլար էլինտէ տիր. պունլարը

վաթանլարը հագգընտա օլան ուպուտիեէթ վէ խալիսէթի թահթը շիպհէեէ ալընամազ իսէ տէ, էվրօբա իշլերինէ, իլմի հիւքիւմէթէ, բօլիթիգաճա ահվալէ վէ վաթանլարընը իսթիգպալի հագգընտա ասլա մալիւմաթլարը եօգ տուր։

«Թիւրքիատա միւրաճաաթ օլունաճագ հիչ պիր հէյլէթ եօգ տըր։ Սուլթանա միւրաճաաթ իտէրսին, իսթիլալտան գօրգար։ Իսթիլալա միւրաճաաթ իտէրսին, օնուն տա սէնի տիյնէմէեէ սէլահիեէթի եօգ տըր։

«Պու սէպէպտէն տօլաեը, հէր գանղի վիւքէլա քի, թարիֆ իթտիկիմ իւզրէ ճէպր իսթիմալինէ գալգըշըր, եանի հէր գանղի վիւքէլա քի սըրֆ պիր թէհտիտէ էյի պիր հիւքիւմէթ հուսուլէ կէթիրմէք իւմիտի իլէ Իսթանպօլա կիտէր, էօյլէ պիր բօլիթիգա իթթիխազ իթմիշ օլուրքի, տիւնեանընը հէր թարաֆընտա կիւճ իլէ պաշա չէգտըզը հալտէ, Թիւրքիատա իսէ ասլա մուվաֆֆագիեէթ պուլամազ։

«Դօնֆէրանսա կիթտիյիմ վագթը ալտըզըմ թալիմաթտա միւնտէրիճ օլան բօլիթիգաեա հէր վագթ սիւլիւք իթմէքտէ օլուպ օլմատըզմըզը հիւրմէթլու տուգա սիւալ իթմէքտէ տիր. պու սիւալէ անճագ պիր ճէվապըմզ օլուպ, էլիմիզտէն կէլտիյի գատար պու բօլիթիգատա տէվամ իտէճէկիմիզի պէեան իտէրիզ։

«Բօլիթիգամզ շունտան իպարէթ տիր, եանի, հիւքիւմէթի Սէնիյյէյի, էթրաֆընը գուշատան թէհլիքէ իւզէրինէ կէօզիւնիւ աչմաեա մէճպուր գըլըպ, խէեալ ույգուսունտան ուեանտըրմայա սուլհէն չալըշմագ, վէ պիր չօգ սէրէնճամլար չէքէն պիչարէ էհալիեէ պիր մըգտար սէրպէսիեէթ իլէ ճան ու նամուս խուսուսունտա էմնիեէթ վիրտիրթմէքտէն իպարէթ տիր։ Պու պապտէ հէնուզ իւմիտի գաթ իթմէմիշիզ տիր։ Դօնֆէրանսընը պաշլըճա տիւշմէնի, —պունու քէնտիսինի թայեիպ իթմէք իչին սէօյլէմէմ, զիրա վաթանընը սէվտիկի իչին գարշը կէլտիկինէ շիպհէ իթմէմ—պու քէրրէ սատարէթտէն աղլ օլունան զաթ տըր։

«Զաթը հաղրէթի Շահանէ, էրօբա գէրինէն թէքլիֆլէրինէ մուվաֆէվլէրը։

Ֆագաթ արզուսի եէ միւշարիլէյհի ազգ իթմիշ տիր տէյի զանն իթմէք ատալէթ իգթիզասընտան տըր. հէր նէ տախի օլմուշ օլմուշ օլմա, էօյլէ մէմուլ իտէպիրիզ։ Պու կիւնքի կիւն Թիւրքիանը գատէրի, էօյլէ ատամլարընը էլինտէ տիր քի վատ օլունան իսլահաթ մէզքիւրէնին էսասը գապուլ օլունուր. ֆագաթ էրօբատա իշպու միւշքիլ մէսէլէյի գէլէճա հալլ իթմէեէ պօրճ. լու վէ օլ հալտէ հագգէլը չէգապիլիր հիչ պիր տէվլէթ եօգ տըր։

«Թիւրքիաեա, կէօրմէմէքտէ օլտուղու թէհլիքէյի կէօսթէրմէք իչին շիմտիեէ գատար ճահտ ու իգտամ օլունտու վէ հալա տա օլունմագտա տըր. մէսէլէյի մէզքիւր պիր քէրրէ գէլէճա հալլ օլունմաեա գալգըշըլըտըր, վէ էրօբա տէվլէթլերի էրօբանընը ճէնուպը շարգի գէթասընտա մուհարէպէյի մէնն իթմէքլիյին միւմքինսիզ օլտուղունու անլատգլարը վէ պունտան հասբլ օլաճագ ահվալ հագգընտա պիր գարար վիրմէք մէճպուրիեէթինտէ պուլունտուգլարը թագտիրտէ, պազը միւլահազալարա մէպնի մուհարէպէնին էօնիւնիւ ալմաեա չալըշան տէվլէթլէր տախի, իլէրուտէ, «մուհարէպէեէ ասլա սէպէպիեէթ վիրմէտիկի հալտէ պու մէսէլէյի շիմտի հալլ իտիպ պիթիրմէլի» տիմէեէ մէճպուր օլաճագլար տէյի գօրգուլուր։

«Իշթէ մէմալիքի մահրուսէյի թէհտիտ իտէն տէ հշէթլի թէհլիքէ պումէրքէզտէ տիր։ Հէնուզ իւմիտ իտէրիզ քի Պապը Ղլի աղ պիր միւտտէթ զարֆընտա ազ ըլըբնասիհաթլարա գուլագ վէրէրէք, վէ խայլիճէ զէմանլար քէնտի հիւքմիւ թահթընտա պիր թագըմ սէրէնճամլար բէնչէսինտէ օղրաեանլարա, ատալէթէ մագրուն սուրէթտէ հուգուգլար իթա իտէրէք, տիւնեանընն էն էսքի բատիշահլըգլարընտան պիրիսինէ, եէնի պիր սուլհ վէ սէատէթի հալթարիխի քիւշատ իտէպիլիր»։

ԻԼԱՆԱԹ

1874 ապրիլ 1 թարիխինտէն իթիպարէն, Թէրթիպի Սանի նամը իլէ թարաֆընտան թանզիմ օլունան հիսսէ սէնէտաթընընը իւչ սէնէլիք վատէսի 77 մարտ 1 տէ խիթամ պուլմուշ, վէ հիսսէտարանընը պիւյիւք գըսմը քէնտի հիսսէլէրինի թէպտիլ իթմիշ օլտուգլարընտան, խարիճինտէ գալան հիսսէտարանը խասսէթէն տավէթ իտէրիմ քի, պու կիւնքի մարտ 1 թարիխինտէն օն պէշ կիւն զարֆընտա Ստեփանոս Դէորգեանա Ասիթանէյէ, Բէօթահեատա պուլունան հիսսէտարանլէր միւրաճաաթ իլէ, պագի գալան մահիյէ թագսիթլէրինի թէէտիյէ իտէրէք, հիսսէ սէնէտլերինէ մուգապիլ օլան Ռումէլի թիմուր եօլու վէ Պուքրէշ թահվիլաթը ասլիյէլերինի ախզ իյլէրլեր։ Իշպու վատէնին խիթամընտա իսմիմէ չէգարտըզմ հիսսէ ուսուլի թատտ օլաճագընտան, օլ թարիխտէն սօնրա հիսսէտարանընն հիչ պիր չէյ մաթլուպ իթմէեէ հագգը գալմաեաճագ տըր։

Ասիթանէ Ստեփաննոս Դէորգեան
1877 փետրվ. 23 —

Ֆիլիպէ սանճաղընընն 92 սէնէսի մահսուլաթը էօշիւրիեէսինտէն 140 պին գբյեէ ֆասուլեանընն 90 պին գբյեէսի Ֆիլիպէ գազասընտա թէսլիմ օլունմագ իւզրէ, պէհէր գբյեէսի էլլի ալթը, վէ 50 պին գբյյէսի խասքէօյ գազասընտա թէսլիմ օլունմագ իւզրէ, պէհէր գբյյէսի էլլի բարա ֆիեաթլարբյյա խազինէճէ տէրտէսթի միւզաեէտէ օլտուղունտան, վէ պունլարըն միւտտէթի միւզահտէլէրի 93 սէնէսի մարտընընն սէքիզինճի կիւնիւ թէքմիլ օլարագ, գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, տահա զիեատէեէ թալիպ օլանլարընն միւտտէթի մէզքիւրէ զարֆընտա Մալիեէ խազինէյի ճէլիլէսինտէ աչար գօմիսիօնունա կէլմէլերի։

24 շուպաթ սէնէ 92

—

Սէլանիք վիլաեէթինին 92 սէնէսի մահսուլաթը էօշիւրիեէսինտէն էլլի պին քիլէ մբսըրը, մէվագբյի մալիւմէ չբմէնտըֆէր ըսթասիօնլարընընյա իսկէլէլերինտէ թէսլիմ իտիլմէք վէ էսմանէն լիրայի սմանի 105 ղուրուշ հիսապըյա թէէտիեէ վէ իթա օլունմագ իւզրէ, Սէլանիք վէ թէվապի գազալարը մալընընն պէհէր գբյեէսի օն եէտիշէր, վէ Տրամա սանճաղը մալընընն տախի պէհէր գբյեէսի եիկիրմի իքիշեր բարա ֆիյ իլէ. մահէլլերի թալիպլերի իւհտէլերինտէ օլտուղունտան վէ պունլարըն տօգսան իւչ սէնէսի մարտընընն ինչիւնճիւ բէնճէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլմէք իւզրէ, խազինէճէ տախի միւզաեէտլերի իճրա իտիլէճէկինտէն, թալիպ օլանլարընն եէվմի մէզքիւրուն սաաթ օնունա գատար Մալիեէ խազինէյի ճէլիլէսինտէ աչար նէզարէթի տայիրէսինէ կէլմէլերի։

24 շուպաթ սէնէ 92.

ՕԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթատա Բէյնէյէմպիհ–բազարընտա Ն. 41 Իբսի խանընտա

TCHITLI

ՊՈՒՐՍԱ ՃԻՎԱՐԸՆՏԱ ԶԻԹԼԻ ՄԱՏԷՆ ՍՈՒԵՈՒՆՈՒՆ

Ֆիյ 22 սէֆէր 1289 վէ Ֆիյ 13 հազիրան 1867 թարիխի իլէ չէրէֆատը օլան իրատէյի Սէնիեէ իգթիղասընճա իմթիեազընը իհրազ իյլէմիշ օլան գումրանեանընն իլանը տըր։

Իշպու գումրանեանընն Տէրիսաատէթտէ Սուլթան համամընտա չէմսիեէ ճիլէրաէ 41 վէ 44 վէ 46 նիւմէրօլու մաղազասընտա բարչա բարչա վէ եա թօբտան մէզքիւր մատէն սուեունտան սաթըլըզը կիպի, Գալաթատա խարաճը սօգաղընատ 3 վէ 8 նիւմէրօլու, վէ Պէյօղլունտա Տէլլա Սուտա էճզախանէլէրտէ սաթըլմագտա իտուկի վէ մէզքիւր մատէն սուեու տա էճզախանէլէրտէ սաթըլմագտա իտուկի վէ մէզքիւր մատէն սուլարընընն քեափֆէսինէ ըէգապէթ իտէր մէրթէպէտէ պուլունտուղու իլան օլունուր։

—ə—

J. DENOUALS

ԿԻԶԼԻ ԽԱՍԹԱԼԸԳԼԱ-ԸՐՆ ԹԷ ՏԱՎԻՍԻ ԻԶԻՆ ԳԱԲՍԻԻԼ։

Ժ. Տընուալըն իշպու գաբսիլէրի կիպլի խասթալըգլարը չարուգ սուրէթտէ տէֆ իթմէքլիքտէ քէսպի նամ խյէմիշլէր տիր։ Մէզքիւր գաբսիլէր սէքիզ քէօշէլի գուլթուլար տէրունինտէ սաթըլըր։

Խըրվա եաղը, Մօրինա պալըգ եաղը, Թիրէմէնթի, գաթրան սուեու, վէ էյրելթի օթու վէ սայիրէ գարսիլէրի։

Մէզքիւր գաբսիլէր թէմիզլիք վէ գօղուսուզլուղու վէ սայիր էճզա իլէ գարըշըգ օլմամալարը իլէ քէսպի նամ խյէմիշլէր տիր։

Տընուալըն էնժէքսիօնու, գաբսիլէրինի խթիմալտէն սօնրա իքի կիւն իչինտէ քեափֆէսինէ մէզքիւր խասթալըգլարը տէֆ իտէր։

Ժ. ՏԸՆՈՒԱԼ, 4 Նիու Գըբօս Բօատ, Լոնտրա, Ս. Է.

Տէրսիթօսու Տէրիսաատէթտէ Եէնի Ճամիտէ Տէլլա Սուտանընն, 16 վէ 18 վէ 20 նիւմէրօլու էճզախանէսի տիր։ Սայիր պէօյիւք էճզախանէլէրտէ սատխի սաթըլըր։